

Az Olvasóhoz:

Örömmel jelenthetem, hogy ez a cikk az Erdészeti Lapokban eddig megjelent írásaim közül, a huszonötödik, ez számomra jubileum. Hálával tartozom azoknak, akik megtiszteltek érdeklődésükkel, és biztató szavakkal mindig újabb és újabb lendületet adtak az Egri Erdőgazdaságról szóló írásaim folytatásához. Pápai Gábor és Nagy László főszerkesztő uraknak pedig köszönöm segítőkészségüket cikkeim — kedves gyermekeim — közzétételében.

Olvasóimtól elbúcsúzni most még nem akarok, a Lapok hasábjaira szeretnék néhányszor visszatérni még. Remélem, ehhez lesz elég erőm.

Tisztelettel:
Wágner Tibor

Vándorgyűlések az Egri Erdőgazdaságnál I.

Az Egri Erdőgazdaság – mai nevén Eger-erdő Zrt. – területén az OEE fennállása óta hat vándorgyűlés (közgyűlés) volt, három a Mátrában, három a Bükkben.

Az első **Parádfürdőn tartották 1929-ben** a volt Károlyi uradalom Debrő-Parádi birtokán. Trianon után a gróf vagyonát elkobozták, egy hosszantartó pereskedés után az egész birtok, benne a parádi erdők, átkerültek a Nemzeti Közművelődési Alapítványhoz, melynek főgondnoka **Térfi Béla** (Őnagyméltósága), egyben az Országos Erdészeti Egyesület alelnöke volt. Így lett a vándorgyűlés házigazdája a főgondnok, aki az Alapítvány nevében vendégül látta a rendezvény résztvevőit. A Térfi név ismerősen hangzik: róla nevezték el a parádsasvári Térfi-utat, és nevét viselte a kisházi Térfi-kastély is, amely később az Ónody-ügyben vált ismertté.

A trianoni diktátummal érdeink nagy részét elvesztettük, emiatt az Egyesület tekintélye a '20-as években érezhetően csökkent. A fellendülés jelei a soproni, majd a szombathelyi és a '29. évi parádi közgyűléseken kezdtek jelentkezni, „mint-ha derengeni kezdene a hajnal az Egyesületre”, írták.

A háromnapos rendezvény közgyűlésén a legfontosabb kérdés az új erdő-törvény volt, amelynek megalkotását az Egyesület már évek óta sürgette. Az élénk vitában mindenki egyetértett abban, hogy az erdők fennmaradását törvényben kell biztosítani, és minden erdőt üzemterv szerint kell kezelni. A közgyűlés fontos megállapítása volt az, hogy „az erdőgazdaságot nem szabad a teljes gazdasági szabadság alapján be-rende-zni”, és a magángazdálkodást bizonyos mértékben korlátozni kell. Korszaki gondolatok voltak ezek.

Az új erdő-törvény 1935-ben született meg, érvényesültek benne a parádi gondolatok.

A vándorgyűlés harmadik napján a hetven tagú társaság tanulmányúton vett részt. A gyalogtúra a Gyöngyös-Parádi műúttól az akkori elnevezés szerinti „somhegyi erdőőri lakig” tartott az erdőn át, nagyjából a '80-as években megépült Haluskási-út mentén. **Róth Gyula** főiskolai tanár korábban kijelölt egy kísérleti területet az ottani bükkösök felújításának tanulmányozására, erről tartott ismertetőt a bejárásán. Az akkor különlegességnek számító gépi szállítást is bemutatták a túra során. **Néményi Ferenc** faáru-gyár-igazgató „tank-szerű traktorokkal” végzett szállítást két pótkocsival egyszerre 32 ürm. tűzifa rakománnyal. Arról nem írnak, hogy ez a módszer mennyire volt kíméletes. A somhegyi háznál az Alapítvány gondnok-sága vendégelte meg a túra résztvevőit.

Az írások beszámolnak a baráti összejövetelről, a bankettől, amely emelkedett hangulatban zajlott, vacsora után a „fiatalság táncra perdült”.

Az eddig megtartott hat vándorgyűlés közül az **1957. évi parádfürdői** (másodszer) több szempontból különleges helyet foglal el. Ez volt az erdészek háború után megtartott első közös nagy rendezvénye, amelyen több mint 250 egyesületi tag vett részt. Különleges azért is, mert az erdész szakképzettségűek és erdőmérnökök első ízben együtt vettek részt az összejövetelen egyenjogú tagként. A háború előtt az

1. kép. Vándorgyűlés, 1957

Erdészeti Egyesület kimondottan mérnökökből és erdőbirtokosokból álló szervezet volt, a hiány pótlására az erdész-vadász szakszemélyzet 1926-ban megalakította a Magyar Erdészeti, Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesületét (MEVME), amely ennek a rétegnek az érdekeit, szellemiségét képviselte. '45 után ez a szervezet feloszlott, tagsága részben az OEE-hez, részben a szakszervezethez igazolt. A parádi vándorgyűlésen már jelen voltak a megszűnt MEVME azon képviselői, akik az Erdészeti Egyesületbe léptek, azonban a kétféle társaság között ekkor még bizonyos elkülönültség érezhető volt.

Az 1957 novemberi időpont is figyelemet érdemel, ne felejtjük el: egy évvel vagyunk túl az 56-os forradalmi eseményeken, többeket letartóztatnak, másokat ekkor már kiengednek. Mindez természetesen rányomja bélyegét a hangulatra, meglehetősen feszült légkörben indul a program.

A hivatalos műsorról, a terepi bemutatókról mindenki értesülhetett az Erdő című lapból. Ami viszont ezen túl a háttérben történt, arról az ismereteink szerint ma élő két szemtanú és résztvevő egyike (a másik **Miklósi Lajos**), az általam igen tisztelt **Rakonczay Zoli** bácsi elbeszéléséből szerezhettem tudomást.

A rendezvény időpontjának és helyszínének megválasztása nagy vitát váltott ki az Egyesületen belül **Madas András** elnök és **Sali Emil** főtitkár között, ugyanis a vendéglátó Mátrai Állami Erdőgazdaság előtte egy hónappal alakult meg a két mátrai gazdaság (Észak-Mát-ra és Dél-Mát-ra) összevonásával, és meglehetősen zavaros viszonyok uralkodtak. Már folyamatban volt a Bakondi-Praveczi ügy, folytak a vizsgálatok, sok embert letartóztattak, **Bakondi Ernő** igazgató csak a megnyitón volt jelen, bevezette a rendezvényt, a további-

akban nem vett részt, az előkészületekbe sem folyt bele. A főkönyvelő *Kozéki Géza*t már felmentették, az őt követő *Mosoni László* már ott volt, de még nem volt kinevezve, ilyenformán a mátrai csapat meglehetősen hiányos volt, a vállalatvezetői terhek *Rakonczay Zoltán* főmérnök vállára nehezedtek, aki a szervezés minden teendőjét magára vállalta *Bögér András* műszaki csoportvezetővel. Nem volt könnyű feladat az elszállásolás, mert csak szétszórva, kisebb szállásokon, 18 helyen lehetett megoldani, még a távolabbi helyeket is, mint Rudolf-tanya, be kellett vonni a szervezésbe. Többen voltak, akik hazautaztak emiatt, mások a záróbanketten mulatoztak reggelig.

Madas András elnöki beszámolójában foglalkozott az erdészet országos helyzetével, ezen kívül a feladatokkal. Ez utóbbiból egy dolgot szeretnék kiemelni: a fakitermelést 15 év alatt 3,3 millióról 4,4-4,7 millió köbméterre kell emelni, ehhez kapcsolódóan technikai fejlesztés szükséges a gépesítés és erdőfeltárás terén. Ez jól mutatja azt a politikai szándékot, amely az '50-es '60-as években a kitermelés – sokszor erőn felüli – növelését célozta.

A vándorgyűlés határozta el a „Bedő Albert emlékérem” alapítását. Ennek célja az erdészet fejlesztésében és az egyesületi életben kimagasló eredményeket elérő szakemberek jutalmazása. Az első alkalommal hárman – *Keresztesi Béla* (az ERDŐ felelős szerkesztője), *Dévényi Antal* (Pilis), *Horváth László* (Kisalföld) – részesültek a magas kitüntetésben. Abban is egyedülálló ez a közgyűlés, hogy a rendező-házigazda Mátrai cég részéről senki nem kapott Bedő-díjat, ez is az előbbieken említett zavaros állapotokkal magyarázható.

A kétnapos vándorgyűlés másnapján a vendéglátó Erdőgazdaság helyszíni bejárásán mutatta be néhány gazdálkodási módszerét. Megtekintették a Sándorréti (később Parádfürdői) Erdészet édesvízgödöri fenyőtelepítését, majd a hosszúbérci gyertyános-tölgyes természetes felújítását. Látogatást tettek a Sándorréti Gépállomáson, amely abban az időben épült.

A közgyűlés helyszíne a parádfürdői szanatórium díszterme volt, ugyanitt tartották fehér asztalok mellett az emlékeztető társas összejövetelt, a bankettet. A díszvacsorán és az azt követő beszélgetéseken együtt vettek részt a mérnökök és az újonnan csatlakozott erdész végzettségűek (a tíz hónapos tanfolyamot végzettekől a technikusokig),

2. kép. Uzsonna Feketesáron

de ekkor még elkülönülten. Az ezután következő vándorgyűléseken ez a fajta elhatárolódás már feloldódott, a baráti találkozók mindmáig a közös ünnepelés jellemző.

A társalgás meglehetősen nyomott hangulatban indult. Az embereket kevésbé érdekelték az elnöki beszámolóban elhangzottak és általában a szakmai kérdések, sokkal inkább az akkori politikai helyzettel és az erdészet szervezetének fonákjaival foglalkoztak. Sokan érintve voltak az '56 utáni intézkedésekben személyesen vagy családtagjaik, ismerőseik révén, voltak, akik korábban le voltak tartóztatva, és még nem zárultak le a hatalom lépései.

Élénk beszélgetés, vita zajlott az erdészet szervezetéről. Az '50-es nagy átszervezéssel 78 erdőgazdaságot hoztak létre, az összevonásokkal a vándorgyűlés idejére 32 maradt. A 32 igazgató közül ketten voltak mérnökök (az egyiküket három év után leváltották), mindössze tíz rendelkezett valamilyen erdész szakképesítéssel, többen közülük gyorstalpaló – tíz hónapos – képzésben részesültek. Nagy többségüknek nem volt semmiféle erdészeti ismerete, ez azonban nem okozott problémát azoknál, akiknek volt vezetői készsége, és a szakmát rábízták a szakemberekre (ilyen volt a Dél-Mátrában *Csillag Lajos*, az eredetileg műbútorasztalos). Sok esetben azonban erős feszültség alakult ki az igazgató és munkatársai között, amikor az igazgató nem tudott felülemelkedni azon a helyzeten, hogy nála sokkal jobban értő mérnököt kell vezetnie.

A társalgás rossz hangulata lassan feloldódott, az éjszaka közepére vidámabb légkör kezdett kialakulni, ami később jókedvű énekléssel folytatódott, a végén többen az asztalokon táncoltak.

A rendezvényen a hivatalból jelen lévő *Balassa Gyula* (OEF főigazgató), Madas András (OEE elnök), Sali Emil (főtitkár) mellett több ismert személy vett részt. Közülük néhányan: *Káldy József*, *Gál János*, *Keresztesi Béla*, *Fila József*.

A vándorgyűlésen készült az itt bemutatott fotó két ismert személlyel.

Baloldalon (1. kép) *Kutasy Viktor*, aki Sali Emil előtt három évig az Egyesület főtitkára, azelőtt pedig az ERFATERV igazgatója volt. Jobb szélén az egri kötődésű *Riedl Gyula*, ő az Egyesület életének aktív szereplője, nyugdíjasan a Könyvtár őre volt. A felvétel idején az ERFATERV főmérnöke. Az Egyesület részéről szerepe volt a vándorgyűlés megszervezésében.

A nehézségek ellenére nagy jelentőségű parádi vándorgyűlés közgyűlésén elhatározták, hogy innen kezdve minden évben megrendezik az erdészek nagy találkozóját.

A vándorgyűlés után kinevezik *Fila Józsefet* a Mátrai Állami Erdőgazdaság igazgatójának, *Mosoni Lászlót* pedig főkönyvelőnek. A már hivatalban lévő *Rakonczay Zoltán* főmérnökkel az új vezetői hármas elindítja a mátraiak származási időszakát. Fila szorgalmas munkával erdész képesítése mellett megszerezte a mérnöki diplomát, és arra törekedett, hogy legjobb szakembereket gyűjtse maga köré.

A következő vándorgyűlést **1964-ben** tartották az **egrieknél** (Nyugat-

3. kép. Nagymező-Bányahegy út

bükki Állami Erdőgazdaság), ekkor már 450 fő részvételével. Erre a rendezvényre olyan időszakban került sor, amikor az erdészet országosan is és az egrieknél is általánosan felszálló ágban volt, ezért szokták az „erdőgazdálkodás aranykorának” nevezni az Országos Erdészeti Főigazgatóság regnálásának idejét. Az Egyesület (OEE) elnöke ekkor is dr. Madas András, főtitkára *Fekete Gyula*. *Adamkó József* igazgató beszámolója az időszak fejlesztési munkáit mutatta be, melynek főbb jellemzői a következők:

- fenyvesítés, a lucfenyő felkarolása
- nagyarányú gépesítés, a nyugati gépek megjelenése (Stihl, Hiab, Unimog);
- intenzív erdőfeltárás, útépités;
- a szervezet fejlesztése, erdész-kerületvezetők szakosítása.

Az akkori idők felülről jövő elvárásai között szerepelt a fenyő arányának növelése, erre programokat, bemutatókat, eladásokat tartottak országszerte. Ezt szolgálta a feketesári bemutató (2. kép), amelyen „a Bükkfennsík fenyvesítése” címen ismertettek lucfenyő-kísérleteket. *Zilahy Aladár* erdőművelési előadó (róla nevezték el később a szilvásvárad Erdészeti Múzeumot) és *dr. Solymos Rezső*, az ERTI tudományos osztályvezetője számolt be a parcellás kísérletsorozatról, melynek célja a lucfenyő, mint gyorsan nagy fatömeget produkáló fafaj termesztéséhez alkalmas termőhelyek kiválasztása.

Ma már a természetvédelmi szempontok bekapcsolásával a lucfenyő szakmai megítélése módosult, a lehetőségek keretei között az őshonos fafajok kerülnek előtérbe. A fotó Feketesár mellett készült, a kis képen *Wagner Lajos* szakfelügyelő, *Imrik Gusztáv* fahasználati csoportvezető és *Kovács Illés* a Soproni Egyetemről.

Az erdőfeltárást az erdőgazdaság

égető feladatai közé sorolták, a Nyugat-bükk Állami Erdőgazdaság már akkor is élen járt az erdészeti útépitésben. A terepi bejáráson bemutatták az akkor épülő Bányahegy-Nagymező út bitumenszórásos burkolatépítését (3. kép).

Az útépités a legnehezebbek közé tartozott a sok szikla miatt, az út alapját az útszelvényből kikerülő kőből építették. *Jábn Ferenc* műszaki csoportvezető egy hordó sört ajánlott fel a dózerosoknak, a kitűzött határidő betartásáért, amit teljesítettek.

Az út jelentőségét az adta, hogy megnyitotta a Bükk-fennsíkot Felsőtárkány felé, addig csak nagy kerülővel Szilvásvárad felé lehetett felmenni a fennsíkra.

A közgyűlésen *Kovács Jenő* főmérnök előadást tartott az erdészek szakosításáról, melynek szükségességét azzal indokolta, hogy a technika fejlődése magasabb szervezettséget, az ismeretek magasabb szintű elsajátítását követeli. A vitában *Sitkey János* főosztályvezető (OEE), *Stróbl Kálmán* főosztályvezető (OEF), *Szeremlei Zoltán* a Kelet-Bükkből és *dr. Káldy József* egyetemi tanár támogatta a felvetést. Ma már látjuk, hogy az élet ezt nem igazolta hosszú távon.

Kiosztották a parádi vándorgyűlésen alapított Bedő-díjakat, ezúttal az egri

cég kitüntetettje *Magyar Pál* kerületvezető a Belpátfalvi erdészettől (4. kép).

Az itt bemutatott fotó az egri közgyűlésen készült sok ismert személlyel, közülük néhányan: *Bíró Lajos* (jobb szélén a 3. sor) Egerben volt főmérnök '59-ig, *Fila József* (jobb szélén Bíró mögött), *Szepesi László* (háttal kihajtott ingnyakkal) ERTI főigazgató-helyettes, *Szapannos András* (balról a 2.) soproni adjunktus. Egy valakit szeretnék kiemelni: ő pedig *Thummerer Vilmos*, az Egri Erdészet kerületvezető erdésze (fehér négyzettel megjelölve). A Thummerer név sokak számára ismerősen hangzik, ifjú Thummerer Vilmos, az erdész legkisebb fia, az ismert borász. Vili bácsi egy kiváló erdész ember volt, egyetemi gyakorlataim során évfolyamtársaimmal együtt egy időre hozzá voltam beosztva, nagyon sokat tanultam tőle az erdészettudományok gyakorlati oldaláról.

A vándorgyűlés megszervezését a mindnyájunk által tisztelt és elfogadott *Jábn Ferenc* intézte munkatársaival. A rendezvény gazdag szakmai műsora mellett gondoskodott sok egyéb programról, amelyek emlékeztetést tettek az egri találkozót: volt Szilvásváradon lovasbemutató, Egerben városnézés, szépasszonyvölgyi pincelátogatás, a gyöngyösi Mátra Múzeum kiállítása az egri Főiskolán. És egy különlegesség: ekkor jelenik meg az első magyar erdészeti témájú postabélyeg „Országos Erdészeti Egyesület Vándorgyűlése Eger” felirattal.

Felejthetetlen élmény: a vándorgyűlés záró akkordja, baráti találkozó a Szalajka-völgyben.

(Folytatjuk)

4. kép. Az egri közgyűlésen (1964)